

Műszaki Katonai Közletem

XXVIII. évfolyam, 2018. 4. szám

Szabó Anikó¹, Papp József², Kovács Tibor³, Szűcs Endre⁴, Berek Tamás⁵

A SZEMÉLY- ÉS VAGYONŐRÖK ÉS A FEGYVERES BIZTONSÁGI ŐRÖK TEVÉKENYSÉGÉNEK ÖSSZEHAONLÍTÁSA A MÁV ZRT.-N KERESZTÜL

(COMPARING THE OPERATION OF SECURITY GUARDS AND ARMED SECURITY GUARDS VIA THE HUNGARIAN RAILWAYS CO.)

Az őrzésbiztonsági feladatok elvégzésére egyes objektumokban vagyronőröket, máshol fegyveres biztonsági őroket, vagy éppen mindkettőt kombináltan alkalmazzák a létesítmény jellegének, infrastrukturális kiépítettségének, az abban végzett tevékenység, az ott tárolt javak függvényében.

A két terület megnevezése és feladatköre rendkívül hasonló, azonban a munkavégzéshez szükséges jogi szabályozás, a jogosultságok köre, a munkavégzés ellátásához igénybe vehető eszközök teljes mértékben megkülönböztetik egymástól a két munkakört

A publikáció a fegyveres biztonsági őr, és a személy- és vagyronőr munkakörét elemelve bemutatja a két terület közötti különbségeket, és a munkavégzéshez köthető feladatok hasonlóságait MÁV Zrt. őrzésbiztonsági gyakorlatán keresztül, illetve arra keresi a választ, hogy hogyan lehet, a jelen vállalaton beül a két terület feladatkörének összehangolását fejleszteni.

Kulcsszavak: személy- és vagyronőr, fegyveres biztonsági őr, őrzésbiztonság, őrzésvédelem, oktatás

Security guards, armed security guards or both are employed to fulfil the safeguarding tasks in several establishments depending on the kind of facilities, advancement of infrastructure, the function and storing possessions.

The denomination and the range of duties of the two scopes of activities are widely similar. However, the two fields are distinguished due to the legal regulation, the group of authority and the available equipment.

The publication illustrates the scope of activities of the security guards and armed security guards analysing the differences and similarities between the two fields via safeguarding practices of MÁV Co. Besides it seeks a response how the phasing of range of duties of the two fields at the present company may develop.

Keywords: security guard, armed security guard, security, safeguarding, training

¹ Óbudai Egyetem, doktorandusz, E-mail: aniko.szabo.bdi@gmail.com ORCID: 0000-0002-9780-8801

² Óbudai Egyetem, tanársegéd, E-mail: papp.jozsef@kvk.uni-obuda.hu ORCID: 0000-0002-1439-7024

³ Óbudai Egyetem, egyetemi docens, E-mail: kovacs.tibor@bgk.uni-obuda.hu ORCID: 0000-0001-7609-9287

⁴ Óbudai Egyetem, adjunktus, E-mail: szucs.endre@bgk.uni-obuda.hu ORCID: 0000-0003-2818-262X

⁵ Nemzeti Közszolgálati Egyetem, egyetemi docens, E-mail: berek.tamas@uni-nke.hu ORCID: 0000-0001-8358-6139

BEVEZETÉS

A személy-és vagyonőrök tevékenységüket a 2005. évi CXXXIII. törvény alapján kell, hogy végezzék, mely a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szól. A fegyveres biztonsági őrök azonban a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény alapján látják el feladataikat. A két munkakör két különböző jogszabályon alapul, a szakképesítés azonban egymásra épül. Feltételezhető, hogy a hasonló feladatrendszerek miatt a két munkakört rendszeresen összefésülik vagy összekeverik, ahol a fegyveres biztonsági őröket csak a fegyverhasználatuk és az ahhoz kapcsolódó szabályozás különbözteti meg a személy- és vagyonőrtől.

Jelen publikáció ennek a téves gondolatmenetnek a tisztázására született, amely egy háromrészes publikáció harmadik záró részeként jogszabályokon, és szakképzési folyamatokon keresztül mutatja be a két munkakör különbségeit és a hasonlóságait az objektumvédelmi tevékenységen keresztül. Emellett a publikációhoz olyan hazai nagyvállalatot kerestünk gyakorlati példaként, ahol az őrzésvédelmi szolgálatot a személy- és vagyonőrök mellett fegyveres biztonsági őrök is ellátják, és ahol a tevékenységi kör megköveteli a biztonsági szolgálat magas szintű összehangolását, és szakmai felkészítését. A kritériumok között szerepelt továbbá, hogy országos lefedettségű legyen, 1000 főnél több alkalmazottat foglalkoztassanak, továbbá, hogy az ügyfélforgalom is jelentős mértékű legyen. A választás a MÁV-csoportra esett, így a MÁV Zrt. Biztonsági Főigazgatóságán–készített interjúk, és betekintésre biztosított dokumentációk tanulmányozása révén betekintést nyerünk az őrzésvédelmi tevékenységük szervezeti kialakításába és megismerjük az egyes feladatköröket. [1]

A SZAKKÉPESÍTÉSEK BEMUTATÁSA

A belügyminiszter ágazatába tartozó szakképesítések közé tartozik a személy- és vagyonőr és a fegyveres biztonsági őr képzés is. Mindkét OKJ-s képzésként, iskolarendszeren kívüli formában zajlik, ahol a felnőttképzésben résztvevők (továbbiakban felnőtt) a képző intézménnyel nem állnak tanulói jogviszonyban, a képző szerv felnőttképzési szerződést köt a velük. A képzések moduláris rendszerben zajlanak, vagyis olyan összekapcsolható önálló tartalommal bíró képzési tananyagegységekből, modulokból áll a képzési program, amely biztosítja a kimeneti követelmények teljesítéséhez szükséges ismeretek részenkénti elsajátítását. [2]

A rendelet szerint a személy- és vagyonőr képzésre alapfokú iskolai végzettség megléte esetén is lehet már jelentkezni, melyre a szakmai előképzettség nem feltétel, viszont meghatározott egészségügyi alkalmassági követelményeknek kell megfelelni, ugyanis ez a tevékenység fokozottan baleseti veszélyekkel és pszichés terheléssel jár. Az iskolarendszeren kívüli képzés maximum 300-350 óra óraszámában történik, amely során modulonként magán-biztonságvédelmi, objektumőri, és speciális személy- és vagyonőri ismereteket sajátítanak el.

SZABÓ ANIKÓ, PAPP JÓZSEF, KOVÁCS TIBOR, SZÜCS ENDRE, BEREK TAMÁS:

A személy- és vagyonőrök és a fegyveres biztonsági őrök tevékenységének összehasonlítása a MÁV Zrt.-n keresztül

A képzés komplex szakmai vizsgával zárul. A sikeres teljesítését követően a felnőttképzésben résztvevő alsó középfokú szakképesítést szerez. [3]

A fegyveres biztonsági őr képzés megkezdésének feltétele az iskolai végzettség tekintetében az érettségi végzettség megszerzése, melyhez előképzettség tekintetében a személy- és vagyonőr szakképesítés megléte is feltétel szakképesítés-ráépülésként. Emellett meghatározott pályaalakmassági követelményeknek, és egészségügyi alkalmassági követelményeknek kell megfelelni. A pályaalakmassági követelmény során megvizsgálják, hogy a jelentkezőnek nincs-e olyan betegsége, testi vagy szellemi, érzékszervi fogyatékosága, amely a lőfegyver biztonságos használatára egészségi szempontból alkalmatlanná teszi. Az egészségügyi alkalmassági követelmények teljesítését követően a képzés maximum 250-350 óra óraszámában zajlik. A képzés keretében a leendő őrök modulonként kapnak ismereteket fegyverismeretből, a kényszerítőeszközök kezeléséről, tárolásáról, karbantartásáról, a fegyveres biztonsági őrökre vonatkozó jogszabályokból. Emellett jártasak lesznek az intézkedéstaktikai, és konfliktuskezelési gyakorlatból. A képzés ugyancsak komplex szakmai vizsgával zárul, melynek sikeres teljesítését követően a felnőtt felső középfokú szakképesítést szerez. [3] [4]

A személy- és vagyonőri képesítéssel képes lesz a leendő munkavállaló például a létesítményekben őrzés-védelmi feladatot ellátni, járőrszolgálatot adni, személyek és gépjárművek be- és kiléptetését végezni, a szállítmányok, csomagok ellenőrzését végezni, kezelni a biztonságtechnikai rendszereket, parkolási ellenőrként szolgálatot ellátni, szállítmánykísérést végezni, biztosítani a pénz-, értékszállítás. Emellett rendkívüli események bekövetkezésekor képes lesz intézkedést kezdeményezni, támadáselhárító eszközöket és a kényszerítő testi erőt alkalmazni az előírások szerint, elfogni a bűncselekményen és szabálysértésen tetten ért személyt, együttműködni a feladat végrehajtásban érintett hatóságokkal.

A fegyveres biztonsági őr munkája során képes lesz a személy- és vagyonőri képzésen elsajátított ismereteken túl őrzés-védelmi feladatokat ellátni, melynek keretében például fegyveresen szolgálatot lát el, járőrtevékenységet végez, igazoltat, személyt elfog, és hatóság elé állít, lőfegyvert és kényszerítő eszközöket használ. Emellett olyan tervezeteket, értékeléseket, jelentéseket készít, amely az őrszolgálat, az őrök képzésével, az őrzési tevékenységgel, fejlesztési lehetőségekkel kapcsolatos. [5] [6] [7]

A SZEMÉLY- ÉS VAGYONŐRÖK ÉS A FEGYVERES BIZTONSÁGI ŐRÖK TEVÉKENYSÉGÉNEK JOGSZABÁLYI HÁTTERE

A személy- és vagyonőrök szakmai munkavégzését a 2005. évi CXXXIII. vagyonvédelmi törvény szabályozza. Személy- és vagyonvédelmi tevékenységet az a vállalkozás vagy a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező a magyar állampolgár végezhet, aki a rendőrség által kiadott és nyilvántartott működési engedéllyel (vállalkozás) vagy igazolvánnyal (személy) rendelkezik.

A vagyonvédelmi törvény szabályozása szerint a vagyonőr a megbízó közterületnek nem minősülő létesítményének őrzése során jogosult a területre belépő vagy az ott tartózkodó személyt kiléte igazolására felszólítani. Jogosultság hiányában megtagadhatja a belépést, megtilthatja az ott-tartózkodást, és távozásra szólíthat fel. Csomag, menet-, szállítási okmány bemutatására hívhatja fel a be- / kilépni szándékozó személyt, ennek hiányában, vagy hibás tartalma, valótlanosága esetén megtagadhatja a be- / kiléptetést. A belépni szándékozók ellenőrzésére fegyver-, illetve robbanóanyag-kutató műszert alkalmazhat, illetve megtilthatja és a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök bevitelét az objektum területére. Az említett jogszabály alapján „A személy- és vagyonőr a feladata ellátása során vegyi eszközt (gázspray), gumibotot, őrkutyát, valamint - az erre vonatkozó jogszabályok rendelkezései szerint - lőfegyvert tarthat magánál, és azokat csak jogos védelmi helyzetben, illetve végszükség esetén alkalmazhatja.” „Amennyiben a jogsértő cselekményt észlel, jogosult a jogsértő személyt magatartása abbahagyására felhívni. Emellett jogosult az intézkedésében érintett személyt felhívni kilétének igazolására. Ha az általa erre felkért személy önként és hitelt érdemlően nem igazolja kilétét, a személyazonosság megállapítására - indokolt esetben - igazoltatásra jogosult hatósági személyt kérhet fel.” A törvény értelmében „A személy- és vagyonőr jogosult a bűncselekmény és a szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, a cselekmény folytatását megakadályozni, az elkövetőt elfogni és a birtokában lévő, bűncselekményből vagy szabálysértésből származó vagy annak elkövetéséhez használt dolgot, illetve támadásra alkalmas eszközt elvenni. Köteles azonban az elfogott személyt haladéktalanul az ügyben eljárni jogosult nyomozó hatóságnak átadni, ha erre nincs módja, e szervezet nyomban értesíteni. Így kell eljárni a tetten ért személytől elvett dolgokat illetően is.” A vagyonőr kényszerítő testi erőt is alkalmazhat arányos mértékben, amennyiben a védett objektumba jogosulatlan belépést tapasztal, megakadályozhatja a belépést, vagy a jogosulatlanul bent tartózkodót eltávolíthatja. [8]

Ezzel szemben a fegyveres biztonsági őrök szakmai munkavégzését az 1997. évi CLIX. törvény szabályozza, amely a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szól. E törvény előírja, hogy fegyveres biztonsági őrseggel kell védeni az állam működése, illetőleg a lakosság ellátása szempontjából kiemelkedően fontos tevékenységet, létesítményt, szállítmányt. A feladattal olyan személy bízható meg, aki rendelkezik az előírt szakképesítéssel, vagy a munkáltatója által szervezett belső képzést követően eredményes vizsgát tett, és megfelel a törvény által meghatározott előírásoknak.

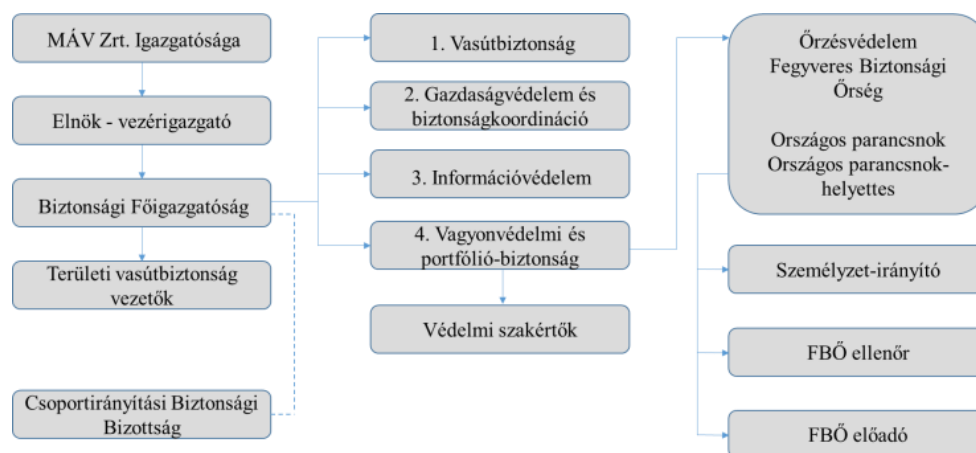
A be-, és kiléptetés folyamata során jogosult az objektum területére belépni szándékozót felhívni jogosultságának igazolására, belépési céljának közlésére, a csomagja, a járműve tartalmának, szállítmányának bemutatására felhívni. Jogosult személyes adatokat rögzíteni a belépni / kilépni szándékozó személyről, például a családi és utónevén túl a születési helyét, idejét. Emellett nyilvántartást vezethet a belépésre használt járművek rendszámáról, típusáról. Az ellenőrzéshez fegyver-, illetve robbanóanyag-kutató műszert alkalmazhat. A fegyveres biztonsági őr indokolt esetben megtagadhatja a belépést, megtagadhatja a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök bevitelét, feltartóztathatja az objektumba be-, kilépni szándékozó személyt a csomagja járművének, szállítmányának bemutatásáig. Az őrszolgálat jogszerű teljesítése során jogosult az őr a biztonságot sértő vagy veszélyeztető személyt

tevékenysége abbahagyására felszólítani és igazoltatni. Az őr intézkedésének tettelesen ellenszegülő vagy a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a rendőrség megérkezéséig visszatartani vagy a rendőrségre előállítani, illetve jogosult a bűncselekményből származó vagy annak elkövetéséhez használt dolgot, illetve támadásra alkalmas eszközt elvenni, ennek érdekében ruházatát, csomagját átvizsgálni. Testi erővel cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására kényszeríthet az arányosság mérvében. Emellett bilincset, vegyi-, vagy elektromos sokkoló eszközt, rendőrbotot, szájkosár nélküli kutyát alkalmazhat pórázon vezetve. Lőfegyvert használhat, amely során lövésnek a szándékosan emberre leadott lövés minősül. [9]

A MÁV ZRT. SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE AZ ŐRZÉSBIZTONSÁG TEKINTETÉBEN

A MÁV-csoport célja, hogy a lehető legmagasabb színvonalon biztosítsa a vasúti közlekedés, és az áru fuvarozási tevékenység kiszolgálását. A MÁV-csoportba tartozó társaságok saját hatáskörben felelősek megővni a létesítményeiket, eszközeiket, szellemi javaikat. A MÁV Zrt.-n belül a vagyonvédelmi feladatokat a Biztonsági Főigazgatóság látja el. Emellett lehetőség van arra, hogy a MÁV Zrt. szolgáltatási szerződés keretében vagyonvédelmi szakmai támogatást nyújtson a MÁV-csoporttagok számára.

Az alábbi ábrán a MÁV Zrt.-nél működő biztonsági szakterület szervezeti felépítése látható. Ennek során a Biztonsági Főigazgatóság közvetlenül az Elnök-vezérigazgató irányítása alatt áll. Ezt követően a Főigazgatóság négy szervezetre tagolódik, amelyek közül az őrzésvédelmi és vagyonvédelmi feladatok szakszerű végrehajtásáért felelős a Vagyonvédelmi és portfólió-biztonság. Emellett a Főigazgatósághoz tartoznak a Területi vasútbiztonsági vezetők is, akik az ország egyes pályavasúti területi igazgatóságán önálló szakmai irányítással és gazdálkodással rendelkezve tevékenykednek, és koordinálják a biztonsági területen dolgozó, területtől függő változó létszámú szakemberekből álló csoport munkáját. Ezek az igazgatóságok Budapesten, Debrecenben (+Záhony), Miskolcon, Pécsen, Szegeden, és Szombathelyen találhatóak, melyek szakirányítását a Vezérigazgatóság látja el Budapesten.

1.Ábra A MÁV Zrt. vagyonvédelmi területének szervezeti felépítése [10]

A Vagyonvédelmi és portfólió biztonság szakterületének feladata a vagyonvédelem, és az előerős őrzésvédelem megszervezése, felügyelete, ellenőrzése. Ezen kívül a biztonságtechnikai eszközök összehangolt működtetésével, a feladatkörükbe tartozó beruházások vagyonvédelmi véleményezésével és koordinálásával is foglalkoznak, illetve kapcsolatot tartanak a hatóságokkal és együttműködnek a külső vagyonvédelemben érintett szervezetekkel. A Vagyonvédelem és portfólió-biztonság szervezetén belül tevékenykednek a védelmi szakértők. Feladataik területek és feladatcsoportok (pl. biztonságtechnika, hatósági kapcsolattartás) szerint oszlik meg, súlyozódik. Mellettük –külön szervezetben- foglal helyet a Fegyveres Biztonsági Őrség irányításáért felelős vezető, aki egyben az országos parancsnok. Az ő irányítása alatt foglal helyet az FBŐ előadó és az FBŐ ellenőr. Feladatuk a Fegyveres Biztonsági Őrséggel kapcsolatos ellenőrzési és adminisztratív feladatok elvégzése. Emellett a Személyzet-irányító munkavégzését is koordinálja. Ez a diszpécser szolgálat a hét minden napján, 24 órában folyamatos szolgálatellátás mellett koordinálja a vagyonvédelmi tevékenységet. Emellett a szerződött vagyonvédelmi szolgáltató cégek is működtetnek diszpécser szolgálatot. Célja feladat koordináció mellett az őrszolgálatról beérkező események azonnali továbbítása az illetékes személyek felé.

Ezen kívül a MÁV Zrt.-nél az elnök-vezérigazgató hat csoportirányítási bizottságot működtet annak érdekében, hogy a szakmai döntések megalapozottsága erősödjön, illetve, hogy a csoporttagok a csoportérdek elsődlegességét szem előtt tartva járjanak el a munkavégzésük során. Ezen csoportok között foglal helyet a Csoportirányítási Biztonsági Bizottság is, melynek célja a biztonsági érdekek összehangolása a közszolgáltatás színvonalának fenntartása és a társaságok létesítményeinek, eszközeinek, szellemi javainak megóvása érdekében. A Csoportirányítási Biztonsági Bizottság vezetője a MÁV Zrt. biztonsági főigazgatója, tagjai pedig a Főigazgatóságon belül működő szervezetek vezetői, illetve a MÁV-csoport társaságainak biztonsági szervezet vezetői. [10] [11]

A fenti ábrából jól látható, hogy a vagyonvédelmi területen a személy- és vagyonőrökkel, illetve a fegyveres biztonsági őrökkel kapcsolatos feladatok tovább tagozódnak a jogszabályi háttér különbözősége miatt, ezért szervezetileg is teljesen elkülönülnek egymástól.

A MÁV ZRT. ŐRZÉSBIZTONSÁGI FELADATRENDSZERE

A személy- és vagyonőri szolgáltatás fő feladata a MÁV csoport közszolgáltatási és ahhoz kapcsolódó tevékenységek ellátásával összefüggésben a létesítmények, vasúti járművek, vasúti munkavállalók védelme vasútüzemi területen, a károkozás megelőzése, megszakítása, a károkozókkal szembeni törvényes intézkedések végrehajtása. Ezen kívül az üzemi területen tartózkodó személyek ellenőrzése, a biztonságtechnikai eszközök felügyelete, a be-, és kiléptetés, csomagátvizsgálás, kulcskezelés, gépészeti elemek, például lift kezelése.

A fegyveres biztonsági őri tevékenység ezzel szemben a pályavasúti infrastruktúra védelmére irányul mind az állomások, mind a vasútvonalak tekintetében, amelyek lehetnek például korridorvonalak, váltóközetek, jelzőberendezés, de jelenti a kábelek védelmét is. A fegyveres

SZABÓ ANIKÓ, PAPP JÓZSEF, KOVÁCS TIBOR, SZÜCS ENDRE, BEREK TAMÁS:

A személy- és vagyonőrök és a fegyveres biztonsági őrök tevékenységének összehasonlítása a MÁV Zrt.-n keresztül

biztonsági őr alapvetően a közforgalom számára nem megnyitott zárt üzemi területen végez járőrtevékenységet, vagy mobiljárórként teljesít szolgálatot.

Egy adott telephelyen, objektumban mindkét őr típus teljesíthet szolgálatot egymás munkáját segítve, kiegészítve. Például a terepen járőrtevékenységet ellátó fegyveres őr munkáját a vagyonőr a monitorszobában elhelyezett kameraképeken keresztül támogatja. Vagy például, ha a fegyveres biztonsági őr járőrútvonala egy állomás várótermén halad keresztül, az őr figyelemmel kíséri a váróteremben tartózkodók tevékenységét. Ezen túlmenően azonban nincs közvetlen kapcsolat a munkavégzésük között. [10]

ÖSSZEFOGLALÁS

A publikáció során arra kerestük a választ, hogy miért jellemző még ma is a személy- és vagyonőrök és a fegyveres biztonsági őrök munkakörének összekeverése, miből eredhet ez a téves gondolatmenet. Ennek tisztázására megvizsgáltuk a személy- és vagyonőrök és a fegyveres biztonsági őrök szakképesítési rendszerét, a munkavégzésükhöz szorosan köthető jogszabályokat, végül pedig egy gyakorlati példán, a MÁV Zrt. őrzésbiztonsági tevékenységéhez köthetően bemutattuk a vállalat szervezeti felépítését, őrzésbiztonsági rendszerét, melyek megállapításait az alábbiakban foglaljuk össze.

A szakképzésbe a személy- és vagyonőr már alapfokú iskolai végzettséggel is bekapcsolódhat, azonban a fegyveres biztonsági őr képzésre csak érettségi vizsgával rendelkezve lehet jelentkezni a személy- és vagyonőri szakképesítés megléte esetén. Tehát addig, amíg a leendő vagyonőr egy alsó középfokú szakképesítéssel rendelkezhet a sikeres komplex záróvizsgát követően, addig a fegyveres őr szakképesítéssel egy felső középfokú szakképesítés ráépülés szerezhető.

A képzésük itt nem áll meg, ugyanis munkavállalóként időszakonként oktatáson kell részt venniük. A fegyveres biztonsági őrök számára a MÁV Zrt. szervezi az oktatásokat, a személy- és vagyonőrök számára azonban a szolgáltató vállalat. A MÁV Zrt.-nél a belső időszakos képzéseket évente kétszer tartják az őrök részére, eltérő tartalommal a fegyveres őr, és a vagyonőr között. A vagyonőrök első sorban őrzésbiztonsági képzést kapnak, kiegészítve a képzést például forgalmi ismeretekkel. A fegyveres biztonsági őrök azonban lövészeti vizsgát teljesítenek vizsgabizottság előtt évente, két évente elméleti ismereteket számon kérő vizsgát. Háromévenként egészségügyi, négyévenként pedig a pszichológiai alkalmasság vizsgálaton vesznek részt. [8], [9], [10], [12]

A jogszabályi háttérrel vizsgálva a személy- és vagyonőrök szakmai munkavégzésének keretét a 2005. évi CXXXIII. törvény ad, amely a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szól. Ezzel szemben a fegyveres vagyonőrök munkáját az 1997. évi CLIX. törvény szabályozza, ami a fegyveres biztonsági őrösről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szól. Természetesen számos egyéb joganyag szabályozza mindkét munkakört, mi azonban a feladatkör összehasonlításához ezt a kettőt vettük alapul, ugyanis a különbségek ez esetben is élesen megfogalmazhatóak.

A törvény rendelkezése alapján a fegyveres biztonsági őr, szolgálatban közfeladatot lát el, és szolgálati fegyver viselésére jogosult. A személy- és vagyonőr munkavégzése, jogosultságai ezzel szemben a magánjog szerint szabályozott. A jogszabályok adta jogok és kötelezettségek tekintetében megállapítható, hogy a napi üzemeltetési feladatok kapcsán vannak közös pontok. Az őrzésvédelmi feladatok során mindkét őr végez járőrtevékenységet, személyre, gépjárműre vonatkozó be-, és kiléptetést, csomagátvizsgálást, stb. Azonban a fegyveres biztonsági őr végezhet – a személy- és vagyonőrrel ellentétben- okmányellenőrzést, igazoltathat a személyazonosság megállapítás érdekében, elfoghat, a bűncselekményen tetten ért személyt hatóság elé állíthatja. Felszerelésük vonatkozásában a személy- és vagyonőr támadáselhárító eszközöket használhat, úgymint gumibotot, őrkytát, vagy vegyi eszközt. A fegyveres biztonsági őr kényszerítő eszközként alkalmazhat bilincset, elektromos sokkoló eszközt, illetve löfegyvert. A személy- és vagyonőr munkakörben is van lehetőség löfegyver használatára, azonban annak alkalmazási lehetősége külön engedélyhez kötött. A személy és vagyonőr a szabálysértésen, a bűncselekményen tetten ért személyt feltartóztathatja, vele szemben támadáselhárító eszközöket alkalmazhat, a fegyveres biztonsági őr ilyen esetben testi kényszert alkalmazhat az előírásoknak megfelelően. [8], [9], [13], [14]

A munkakörök jogszabályi háttere miatt a MÁV Zrt. vagyonvédelemmel foglalkozó területén a személy- és vagyonőrök, és a fegyveres biztonsági őrök szervezetileg is teljesen elkülönülnek egymástól. A fegyveres biztonsági őrök országos parancsnoka kizárólag a fegyveres őrök szakmai irányítását látja el, a személy- és vagyonőrökkel kapcsolatban a vagyonvédelmi szakértők látják el a koordinációs, és egyeztetési feladatokat a szerződött vagyonvédelmi vállalkozások tekintetében. Az eltérő jogszabályi háttér miatt a vagyonvédelmi tevékenységet a vagyonőrök végzik, az infrastruktúra védelmét pedig a fegyveres őrök. Az egyes tevékenységek gyakorlati összehangolásával azonban az őrzésvédelmi tevékenység hatékonysága fokozható. Ilyen lehetőség kínálkozik például a belső képzési tevékenységek rendszerének vizsgálata során a stratégiai tervezés keretében. Ugyanis a személy- és vagyonőrök, illetve a fegyveres biztonsági őrök belső képzésének rendszerét megvizsgálva, átemelhetőek lehetnek a hivatkozott forrásokban ismertetett olyan folyamatok, struktúrák, amelyek az adott területre szabva támogathatják a belső képzések hatékonyságát. [15], [16], [17], [18]

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A publikáció alapjául szolgáló kutatás a „Integrált Intelligens Vasút felügyeleti Rendszer kifejlesztése” című projekt keretében zajlott. (Pályázati azonosító: GINOP-2.2.1-15-2017-00098)

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] BEREK L., SOLYMOSI J.: Veszélyes anyagok szállításának biztonsága. In: Bolyai Szemle, 24. évf. 2. sz. http://archiv.uni-nke.hu/uploads/media_items/bolyai-szemle-2015-02.original.pdf

- [2] 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről
- [3] 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről
- [4] 22/1991. (XI. 15.) NM rendelet a kézilőfegyverek, lőszeres, gáz- és riasztófegyverek megszerzésének és tartásának egészségi alkalmassági feltételeiről és vizsgálatáról
- [5] <http://www.szakkepesites.hu/>, Letöltve: 2018.10.10
- [6] 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
- [7] 36/2016. (VIII. 30.) BM rendelet a belügyminiszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről szóló 20/2013. (V. 28.) BM rendelet módosításáról
- [8] 2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól
- [9] 1997. évi CLIX. törvény a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról
- [10] Interjú a MÁV Zrt. Biztonsági Főigazgatóság Vagyonvédelmi és Portfólió Biztonság munkatársával Az interjú időszaka: 2018. február – 2018. május
- [11] A MÁV Zrt. Működési és Szervezeti Szabályzata I. kötet Általános adatok és rendelkezések, 01.01.2017, Letöltve: 2018.02.14
<https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/upload/page/mszsz170101.pdf>
- [12] SZABÓ A., SZŰCS E., BEREK T.: Illustrating Training Opportunities Related to Manpower Facility Protection through the Example of Máv Co., Interdisciplinary Description of Complex Systems : INDECS, 16. évf. 3. szám, 2018.
<https://hrcak.srce.hr/206225>
- [13] KRAUZER E.: Intézkedéstaktika Személy-, és vagyonőrök, valamint Fegyveres biztonsági őrök részére, PRO-SEC Kiadó, Budapest, 2012, ISBN: 978-963-86022-9-9
- [14] FINSZTER G.: A rendőrség joga; Országos Rendőr-főkapitányság 2012, ISBN 978-963-88833-4-6
- [15] HORVÁTH E., PAPP J.: Elektronikus vagyonvédelmi projekt tevékenység a Budapesti Műszaki Főiskola keretein belül, A tudomány iskolája a Kandóban 2007.,: II. tudományos szimpózium. Konferencia helye, ideje: Budapest, Magyarország, 2007.
- [16] TOKODY D., MEZEI I. J.: Creating Smart, Sustainable and Safe Cities, SISY 2017 IEEE 15th International Symposium on Intelligent Systems and Informatics, Subotica, Serbia, 2017
- [17] ZAKALI M., SZŰCS E.: Védelmi tervezési modellek kialakulása és fejlődése, Hadmérnök 12. évf. 1. szám – 2017. március 24-40. o.,

SZABÓ ANIKÓ, PAPP JÓZSEF, KOVÁCS TIBOR, SZŰCS ENDRE, BEREK TAMÁS:
A személy- és vagyonőrök és a fegyveres biztonsági őrök tevékenységének
összehasonlítása a MÁV Zrt.-n keresztül

- [18] BEREK T. - BODRÁCSKA Gy.: Az élőerős őrzés az objektumvédelem építőipari ágazatában, Hadmérnök, V. évf. 4. szám - 2010. december, 38-49. o.
http://www.hadmernok.hu/2010_4_berek_bodracska.php